

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016.

EMBERISMERET ÉS ETIKA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

PROJEKT

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Projekt témák

A valóra vált álom

- Készítsen riportokat olyan emberekkel, akiknek az álma valóra vált! (Ne „híres” emberekre gondoljon!)
- Készítsen a környezetében vagy az iskolájában felmérést arról, milyen álmokat fogalmaznak meg a fiatalok a 21. században! (A minta legalább 30-50 fős legyen!)

Ki a gödörből! Megküzdési stratégiák

- Mutassa be, milyen életfilozófiákhoz, tanításokhoz kapcsolódó megküzdési stratégiák közül választhat egy krízishelyzetben lévő mai fiatal! Milyen csapdákat kell elkerülnie? Kitől, honnan, milyen segítségre számíthat? Személyes vagy társadalmi probléma az egyén életének alakulása, alakítása? Ki viseli ezért a felelősséget?
- Mutassa be 2-3 ismerősének (nem „híres” emberek!) az életútját, akiknek sikerült túljutniuk nehéz életszakaszokon! Milyen megküzdési stratégiáik voltak? Ki és hogyan segített nekik? Milyen erkölcsi dilemmákkal kellett szembesülniük? Hogyan oldották meg ezeket?

Szívet cserél, aki hazát cserél?

- Mutassa be az írott és elektronikus sajtóban megjelent dokumentumok alapján, hogyan változott a Magyarországra áttelepülő magyarok megítélése a társadalomban 1990 óta!
- Készítsen audiovizuális anyagot (ppt, prezi, film stb.) az írott és elektronikus sajtóban megjelent dokumentumok felhasználásával arról, hogyan változott a Magyarországra áttelepülő magyarok megítélése a társadalomban 1990 óta!

A projektmunka értékelése (maximálisan 80 pont)

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy bírálni kell:

- I. a projektkészítés folyamatát (30 pont),
- II. az elkészült projekt tartalmát (50 pont).

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

Szempontok		Maximális pont	
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság a választott téma feldolgozásában.	2	
Konzultációkon való részvétel	A vizsgázó felkészülten, aktívan részt vett a konzultációkon, elkészítette az elemzést, az értékelést, az összegzést.	4	
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, probléma-felismerés, probléma-megoldás képessége, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó folyamatosan vezette a munkanaplót. • Portfóliójában bemutatta a készítés folyamatához kapcsolódó anyagokat, jegyzeteket, részfejezeteket, a dolgozat készítése közben keletkezett egyéb produktumokat. Írásban megfogalmazta hipotézisét vagy célkitűzését, bemutatta a téma kiválasztásával kapcsolatos motivációt, indokolta a témaválasztást. A munka ütemezésére tervezetet, illetve hálótérvet készített. • A konzultációkon a kitűzött határidőket pontosan betartotta. 	4 6
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó a konzultációkon és a munkanaplóban a projektmunkával kapcsolatos személyes élményeit is megfogalmazta. • Az érettségi vizsga súlyának megfelelően működött együtt a konzulenssel és más érintett személyekkel. • A projektkészítés során a szakirodalmat értően feldolgozta. • A konzultációkon szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, munkanaplója, tervezete nem tartalmaz súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát. 	4 2
Összesen		30	

II. Az elkészült projekt tartalmának értékelése

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)
2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése
  - a) A projekthez mellékelte írásos anyagok értékelése (10 pont)
  - b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)
3. Szervezésen alapuló projekt
  - a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)
  - b) A lebonyolítás módjának (rendezvény) értékelése (20 pont)

A projekt munka megvédésének értékelése (maximálisan 20 pont)

A vizsgázó a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a projekt munkáját. A védelem során röviden bemutatja az általa elkészített projektet, és válaszol a vizsgabizottság kérdéseire.

A vizsgabizottság, illetve az elnök előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védelem alkalmával a portfólióban található anyagok (hipotézis, terv, hálóterv, nyersvázlat, bibliográfia stb.) bármelyikét felhasználhatja a vizsgázó szemléltetésre, erre az értékelő tanár bátoríthatja.

A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra a vizsgázó nem tudja a választ.

A projekt munka megvédésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni, és a 20 pont felosztásával kialakított részpontoszámokat ennek alapján kell felosztani.

Szempontok	Maximális pontszám
A vizsga tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6
A projektkészítés során szerzett egyéni tapasztalatok ismertetése	4
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4
A vizsgabizottság által feltett kérdések megválaszolása, témataratás, lényegkiemelés	4
A felelet felépítettsége, nyelvhelyesség	2
Összesen	20

Megjegyzés:

A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjai a tantárgy vizsgaleírásában (40/2002 (V. 24.) OM rendelet) adottak. A vizsgáztató iskolának a tételsor összeállításakor rögzítenie kell a tételek kifejtésének elvárt összetevőit a megadott szempontok szerint és az 50 pont felosztásával kialakított maximálisan adható részpontoszámokat, amelyek alapján a feleletet értékelni kell.

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)

Szempontok		Max. pont	
A dolgozat egyedisége	A vizsgázó a dolgozatot önállóan készítette el. Az idézeteket, szakirodalmi hivatkozásokat pontosan feltüntette.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A dolgozat terjedelme megfelel az előírásoknak.	4	
	• A dolgozat esztétikus, formája méltó az érettségi vizsgához. Táblázatai, ábrái áttekinthetőek, címmel ellátottak.	2	
	• A vizsgázó betartotta az írásos dolgozat műfaji követelményeit. A dolgozatot megfelelően tagolta. A vizsgaművet fejezetekre, azokon belül bekezdésekre osztotta, a lényegi részeket kiemelte.	6	
	• A szöveg nyelvtanilag és nyelvhelyességi szempontból is pontos, igényes. A vizsgázó gördülékenyen, olvasmányosan fogalmazott, stílusa, hangvétele egyéni.	6	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a projekttémával, figyelemfelkeltő, ötletes.	2
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma-megoldás keresése	• A munka tartalma megfelel a választott téma bemutatásának. • A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet (interjú, kérdőíves felmérés, adatgyűjtés stb.).	2 4
	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	A vizsgázó a projekt témájához kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően mutatta be, helyesen alkalmazta. Információit többféle műveltségi területről szerezte, azokat ötvözte (történelmi, szociológiai, emberi jogi, oktatási, néprajzi, szociálpszichológiai stb.). Hivatkozott a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű lényegi kivonatolása, értő feldolgozása). A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használta.	10
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	A vizsgázó a projektmunkában a lényegi elemeket kiemelte, jól súlypontosított. Felismerte a társadalmi, történelmi, szociológiai, kulturális, pszichológiai ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket. Megfigyelések, interjúk, szakirodalmi tájékozódás alapján képes következtetéseket levonni.	6
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	A dolgozat tartalmazza a kutatási cél vagy a hipotézis megvalósulásának értékelését.	2
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó világosan és szakszerűen fejezi ki a gondolatait.	4
	Összesen		50

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok			Maximális pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	A projekthez mellékelt írásos anyagban a vizsgázó elemzési szempontot választott, és ennek megfelelően értékelte a célkitűzés megvalósulását.	2
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó kiemelte a lényegi elemeket, észrevette és bemutatta a társadalmi, szociológiai, kulturális, oktatási, szociális és egyéb tényezőket.	2
	A projekt-munka elméleti megalapozása	A csatolt bibliográfia a projekttéma elkészítéséhez szükséges elméleti ismereteket tükrözi. A vizsgázó hivatkozott a feldolgozott szakirodalomban foglalt ismeretekre, azokat megfelelően alkalmazta hipotézisének felállításában és igazolásában.	4
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés olvasmányos, gördülékeny, tagolt, követhető.	2
Összesen			10

b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	
Önállóság a választott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A másztól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltüntette. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyag alkalmas érzelmi hatások felkeltésére, megjelenik benne az eredetiség, az egyéni hang. 	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A szerző a választott témával kapcsolatban megfogalmazta saját véleményét is. 	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, esztétikai minőséget hordoz. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> Képi és hangvilága jól szerkesztett. Szövege – ha van – szabatosan, pontosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	2	
K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a választott témával vagy annak részével összhangban van, figyelemfelkeltő, eredeti, ötletes.	2
O	A feladat megértése	A projektmunka tartalma megfelel a választott témának. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	2
E	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó kiemelte a projektmunka lényegi elemeit, jól súlypontosított. 	2
		<ul style="list-style-type: none"> Felismerte az ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket. 	2
		<ul style="list-style-type: none"> Tárgyat vagy témáját több szempontból vizsgálta, ábrázolta. 	4
N	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> A kész műben tükröződnek a témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek. 	4
		<ul style="list-style-type: none"> A médiaismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (képnyelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazta. 	4
Összesen		40	

3. Szervezésen alapuló projekt

a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	
Önállóság a választott téma feldolgozásában	A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyag a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi a vizsgázó önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Tükrözi a vizsgázónak a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatait, a felkészülés idején elsajátított elméleti ismereteit. A vizsgázó bemutatta a rendezvény hatását az adott közösségre.	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő. A dolgozat tagolása arányos, áttekinthető, bekezdésekre osztott. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. Tartalmaz saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket. 	2	
K O M P E T E N C I Á K	Cél- Meghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik. A vizsgázó meghatározta a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, számba vette a megvalósulás lehetőségeit. A vizsgázó elemezte a szervezett program megvalósulását, értékelte az általa végzett tevékenység hatékonyságát. 	4
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó a szervezés során felismerte az ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket. Írásos anyaga tárgyilagos, lényegre törő. 	2
	A projekt-munka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészített bibliográfia tükrözi a választott projekttémával kapcsolatos elméleti ismereteket. A vizsgázó a szervezéshez kapcsolódó ismereteket megfelelően alkalmazta. Rávilágított a program személyi, pszichológiai és esetleg gazdasági feltételeire. 	4
Összesen		30	

b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont
Önálló munkavégzés és kezdeményező-képesség	A vizsgázó a szervezésre, lebonyolításra fordított időt a csatolt portfólióban dokumentálta. Annak terjedelme az elvártak megfelelő.	2
	• A vizsgázó egyéni motivációja megjelenik a lebonyolításban, ötletet fogalmaz meg, javaslatokat tesz.	2
	• Megállapítható, hogy a szervezésben a vizsgázó mit végzett önállóan, mit irányítóként és munkatársként, mit figyelő és cselekvő résztvevőként.	2
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	• A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése ötletes, a figyelem felkeltésére alkalmas. A vizsgázó a figyelem felkeltésére többfajta információhordozót is igénybe vett, illetve felhasználta a civilszervezet ezzel kapcsolatos gyakorlatát.	2
	• A vizsgázó a szervezés folyamatában céljait megfelelően kommunikálta, a résztvevőket mozgósította, a civilszervezet önkénteseit motiválta.	2
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	• A helyszínt és az időpontot a rendezvénynek megfelelően választotta ki.	2
	• A projektből kitűnik, hogy a vizsgázó megismerte a rendezvény megvalósításához kapcsolódó intézményeket, szervezeteket, azok működésének sajátosságait.	2
	• A vizsgázó a rendezvény irányítását kézben tartotta, a rendezvény lebonyolítása után levonta a tanulságokat, és összefoglalta az eredményeket.	2
Konfliktuskezelő és probléma-megoldó képesség	• A vizsgázó felkészült a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kiküszöbölésére (esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.).	2
	• A program idején a váratlanul felmerült problémákat, helyzeteket megoldotta, a keletkező feszültséget oldotta, megfelelően reagált a segítők és résztvevők ötleteire.	2
Összesen		20

	maximális pontszám	elért pontszám
Projektkészítés folyamata	30	
Tartalom	50	
AZ ÍRÁSBELI VIZSGARÉSZ PONTSZÁMA	80	

_____
javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba bevitt egész pontszám
Projektkészítés folyamata		
Tartalom		

_____
javító tanár

_____
jegyző

Dátum: ..... Dátum: .....